

Illustrator og forfatter

Tove Krebs Lange

Ved mødet på Jørgensby- Skolen

Lørdag den 10. juni 2023 kl. 14:30

Frivillig - fordi jeg ikke kan lade være

Jeg er vokset op i halvtredserne og tresserne i skolen i Tarup, som i dag ikke længere fungerer som skole. Min far, Børge Krebs Lange, var skoleleder og underviste de ældste børn, og min mor, Esther Lange, var lærer i de små klasser.

Skolen havde kun én dør, der kunne låses med nøgle, og det var døren fra skolegården ind til skolen. Fra gangen mellem skolestuen, 'lille klasse', og skolekøkkenet førte en trappe lige op i vores lejlighed, og der var ingen dør, der kunne lukkes, mellem skolen og de private gemakker.

Det er først nu, hvor jeg skal skrive om frivilligt arbejde, at det slår mig, at den manglende dør er et billede på, at der på landsbyskolerne dengang ingen klar grænse var mellem arbejde og fritid - mellem aflønnet arbejde og frivilligt arbejde. Læreren var altid tilgængelig.

Meget af det frivillige arbejde, mine forældre lavede, var naturligvis sat i system: min mor var formand for kvindeforeningen og ledede gymnastikhold - det hed konegymnastik - som sine frivillige aktiviteter. Desuden havde hun hold med fødselforberedelse, noget der var både moderne og kontroversielt på den tid. Min far var organist til gudstjeneste både i skolestuen i Tarup, i Sankt Hans og i Jørgensby menigheder, og her ledede han også et sangkor gennem mange år.

Men der var også mange andre ting, de bare gjorde med stor glæde, som vel egentlig ikke stod i deres jobbeskrivelse som lærer. En indsats der lå i gråzonen mellem frivilligt arbejde og almindelig hjælpsomhed. De stillede - med god og ikke altid begejstret hjælp fra os børn - borde og stole op til gudstjeneste og forskellige arrangementer på skolen, dækkede borde og pyntede op. Min far fældede og hentede altid skolens juletræ, og hvert år lavede han en nærmest armeret 'tønde' af frugtkasser og brædder til skolens fastelavnsfest, så det tog sin tid at slå hul på den, og de store elever havde noget at prøve kræfter med.

Cirka en gang om ugen bilen fyldte min mor bilen med koner fra Tarup, og kørte til Padborg for at handle, for her var mange varer billigere dengang. Man måtte kun have et vist antal pakker smør med over grænsen pr person, så vi børn blev tit stuvet ind i bilen som 'Butterkind', hvilket betød at konerne kunne få vores smør-ration.

Den manglende dør gjorde det nemt for både voksne og børn at komme op i lærerlejligheden, hvadenten det var for at få en snak, få sat plaster på et knæ eller låne telefonen, og der var ikke noget der hed 'udenfor arbejdstid'.

Hverken mine brødre eller jeg opfattede nogensinde, at det kunne være anderledes, og vi nød at vokse op på skolen, hvor der foregik mange ting også udenfor skoletiden. Vi fik det frivillige arbejde ind med modermælken, og er alle fortsat med det indenfor forskellige områder, der hvor vi er havnet.

Og dermed gør vi nøjagtigt det samme som rigtigt mange andre.

I Danmark udfører ca 40% af den voksne befolkning en eller anden form for frivilligt arbejde, og her

bliver vi kun overgået af Sverige og Holland. Vi bruger i gennemsnit ca 17 timer på det om måneden, der er lidt flere frivillige på landet end i byerne, og lidt flere i Jylland end på øerne. Sportsforeninger og -klubber er der, hvor flest arbejder ulønnet, derefter følger sociale og politiske aktiviteter og indsatser på det kulturelle område.

Almindeligt medlemskab af en forening bliver ikke regnet for frivilligt arbejde, og det gør det, man kan kalde for 'almindelig hjælpsomhed' og omsorg overfor familie, venner eller naboer heller ikke.

Frivilligt arbejde er organiseret og er, som der ligger i ordet, en indsats man gør frivilligt, uden på nogen måde at være tvunget til det. Frivilligt arbejde er ulønnet og til gavn for andre end en selv. Man kan selv være med til at bestemme omfanget af det og kan stoppe, når man vil.

Værdien af frivilligt arbejde

Frivilligt arbejde er jo netop noget, man påtager sig uden at få løn for det, men paradoksalt nok handler det om kroner og ører, når man googler 'Værdien af frivilligt arbejde'. Gør man det, er det første man læser: *'...økonomisk genererer frivilligsektoren en enorm værdi for Danmark. Faktisk helt op mod 315 milliarder kroner, man i princippet kunne lægge oven i bruttonationalproduktet.'*

Men det er næppe tanken om den økonomiske værdi for landet, der får så mange til at bruge deres fritid på at yde en indsats.

For nogle er det tanken om at tjene et godt formål og at hjælpe andre, der er drivkraften. Det giver god samvittighed, og man kan blive stolt af og tilfreds med sig selv. For andre kan det frivillige arbejde være en mulighed for at lære noget nyt og få erfaring indenfor et bestemt område. Det kan være godt at kunne skrive på sit cv, at man har været frivillig.

Men mon ikke de fleste bliver frivillige for at indgå i en sammenhæng og få venskaber med andre mennesker, der interesserer sig for det samme, som man selv gør?

Forskere har påvist, at frivilligt arbejde bidrager til lykke, fordi det giver social kontakt og en fornemmelse af at gøre noget meningsfyldt. Samtidigt med at man bygger et netværk op, bliver man bedre til at samarbejde og forhandle. Vi har i dag mere fritid end tidligere, og det giver os mulighed for at engagere os i aktiviteter, som virkelig appellerer til os. Og når man bruger sin energi på noget positivt, har man simpelthen mindre tid til at gruble over egen elendighed.

Årsmødets motto i år er *Frivillig - fordi jeg ikke kan lade være.*

Det er netop sådan, det er for mig: jeg kan ikke lade være. Det at se mine forældre og andre i de danske foreninger indgå i gode sammenhænge omkring frivilligt arbejde, har gjort det til en helt naturlig del af livet, og som selvstændig illustrator, har jeg skullet lære at tage penge for mit arbejde, fordi det ligger dybt i mig, at man gerne byder på det, man kan.

Jeg har været aktiv i skolepolitisk arbejde, i beboerhuse, i de andelsboligforeninger, jeg har boet i, og særligt i Dansk Forfatterforening, hvor jeg som illustrator og forfatter har været medlem i mange år. I en årrække var jeg formand i illustratortruppen, og mit arbejde i foreningen har givet mig det vigtigste netværk og de bedste venskaber, der rækker ud over det rent faglige. I mit arbejde som rådgiver for unge illustratører, handler det ikke kun om at hjælpe den enkelte, men også om at styrke faget, så de yngre illustratører lærer deres rettigheder og muligheder at kende.

Der er altid plads til flere frivillige - og hvis jeg skulle skrive teksten, når man googler 'værdien af frivilligt arbejde', ville det ikke handle om bruttonationalproduktet, men om det livsindhold, det giver os.